گفتوگۆیەك لەگەڵ هونەرمەندێکی کورد لە دووروڵات

دارا حەمە سەعید

عەلی بۆسکا

کە لە دەرەوەی وڵات ئـــەبم . سوزی نیشتمان پاڵم پێوە ئەنێ بـە دوای هاووڵاتێکمدا بگەڕێمو لـــەو دوور وڵاتە هـــەندێك لـــە سۆزی نیشتمان بە دیتنو گفتوگۆ لەگـەڵ کردنی کەم کەمەوە · هاووڵاتی خۆم لە دەرەوە بە پارچەیەك لە نیشتمان · پارچەیەك لە جگەرم ئەزانمو نرخـی هەرگیز لام تەواو نابێ . ئەخـوازەڵا ئەگەر هاونیشتمانەکە لەوانەبێ کـە لە دەرەوە ســـەری وڵاتەکـەم بەرز ئەکاتەوەو شانو شکۆی کەلەکەمیان پێ دەوڵەمەندتر ئەبێ ·

لەم چەندانەدا لە ئیتالیا بووم· لـــەوێیش وەك لە عـــەزلایەکی تری وڵاتان بەیانی بە دوای هاونیشتمانـیکمدا ئەگەرام . ئەمجارە بەختم لە جاران یارتر بوو . هەرچەند لـــە ســەرەتادا زەحمەتێکی زۆرم هـــاتە رێو کونو قوژبنێکی زۆری ڕۆمـــا گەڕام ؛ سەرەنجام کەسێکم دەستگیر بوو شایانی چەند ئەوەندە زەحمەت بوو بۆ دۆزینەوەی .

لـــە سووچێکی شاری ڕۆمادا هونەرمەندی لاوی کورد دارا حەمـە سەعیـــدم دۆزیەوە کە لەگـــەڵ ئەوەشدا هونەرمەندێکی نـاسـراوو خـــاوەن ناوو ناوبانگە لـــەوێ . ژوورێکی لـــە ماڵی پیرەژنێکی ٧٠ساڵیدا گـرتووەو ژیانێکی کـــولە مەرگیی تێدا ئەباتە سەر ، ژوورێك ١٠م٢ پانیو درێژییەتی ، دەستە نۆینێکی نووســـــتنو دوو کورسیو مێزێکی لەگەڵ بەرهەمی چەند ساڵی دووریدا لـــە نیشتمان تیاداناوە . بەڕاستی کاتێکی خـــۆش بوو کـە بەناو ژوورەکەیدا ئەگەڕامو ئەویش یەکە یەکەی کارەکانی پیشـــان ئەدام کە لە برنجە (برۆنز) یا لە گـــەچ دروستی کـــردوونو بۆی لێـــك

ئـەدامەوە ، ئـــەو بەرهەمانـــەی هەموویان پێوەندیان بە نیشتمانەوە هەیەو هەریەکی ڕازی سەرێکی ژیانی گەلەکەی ئەگێڕنەوە ٠

لە تەماشاکردنی کارەکانی ئەم هونەرمەندەدا بۆم دەرکـەوت کـــە هێنـــانە بەرهـــەمی هەر بەرهەمێکی بەلاوە شـــایانی ئەوەیە مـــەینەت و ئازاری هەموو جیهانی بۆ بکێشێ ، ئەگینا ئەگەر لە پێناوی هونەردا نەبێ ئەو ژیانەی دارا حەمە سەعید بۆ ئەوە ناشێ کەسی پێ ڕازی بێ ٠ دارا ژیان و ڕەمەتی ژیانی بەهـــونەر بەخشیوەو خۆی بۆ ئەم کارە پیرۆزە تەرخان کردوەو لەم پێناوەدا ڕازی یە بەو ژیانە سەختەی بەسەری ئەبا ٠

باسی ئەو خەلاتە ئالتوونـــەم لێ پرسی کە بیستبووم لەم دوایی یەدا لە پیشانگایەکی گەورەی جیهانیـــدا وەری گرتوەو ، داوام لێ کرد بۆمی بگێڕێتەوە چۆن بوو ؟ گوتی :

پیشانگای جیهـــانی (دانتی) کە دوو ساڵ جارێك ساز ئەکرێ لە شاری (ڕاڤینا) بۆ پەیکەری لـە برۆنز کراوو پیشاندەرەکان بـــە بەرهـــەمەکانیان تیـــا ئەکـەونە پێشبڕکە ، ئەمساڵ نوێنـــەری ٤٠ دەوڵەتی تێدا بەشدار بوون کـــە بەهەموویان ٤٢٢ پەیکەرتاش بوون٠ منیش بە ناوی وڵاتەکـــەی خۆمەوە وەك هونەرمەندێکی کورد بەشداریم تیا کرد ٠ گـــەلێ لە کاربەدەستانی سەرۆك پارتی یەکانی ئیتالیا سەریان لە بەشـــەکەی من داو تـــەماشای بەرهەمەکانمان کرد ٠ لـــە ڕیزی بەشدارانی ئەمساڵی ئەم پیشانگەیەدا هونەرمەنـدانی گـــەورەی وەك (ماترووگریکـــۆ) و (ماتسـبنی) هەبوون،ئەمساڵ٤ مەدالیای ئالتوون دانرابوو کـــە بە هونـــەرمەندە سەرکەوتووەکان بدرێ و ئـەوە بوو یەکێکیان بەر من کەوت ٠ پیشانگای ئەمساڵ لە هی هەموو ساڵانی پێشوو گـــەورەترو سەرکەوتووتر بـــوو ٠ بەشدارانیشی تێدا لە هەر ساڵێکی ڕابوردوو زیاتر بوو ٠

هەروەها لێم پرسی کـــە ئێستا بە چی یەوە خەریکی ؟ لە وەڵامـــدا گوتی :

ئێستا خـــەریکم پەیکەرێ بۆ چوار قوتابی یە کوردە شەهیـدەکەی ڕێگای هونـــەر ، دروست ئەکـەم (کارزان و فەرمان و ڕێبوار و ئازاد) لە ڕۆژنامـەکانی نیشتمانیدا هەواڵی جوانەمەرگ بوونی ئـــەو چـــوار ڕۆڵەیەی هونەری کوردیم خوێندەوە هەروەها ئەو بانگەوازەشم خوێندەوە کە تۆو کەس و کاری ئەو شەهیدانە کردبووتان بـــۆ داوای دروستکردنی پەیکەرێك بۆیان ٠ لە ســـەر ئەوە ئێستا خەریکی ئامادەکردنی نموونەی پەیکەرێکم بۆیان ٠

لێم پرسی کە ئاخۆ کەس لەم کارەدا یارمـــەتی داوەو ئەدا ؟ لـــە وەڵامدا گوتی

ڕاستەکەی تا ئێستا لە هیـــچ لایەکەوە کەس لەم ڕووەوە [illegible]ی بە گوێدا نەداوم ٠ بەلام [illegible] بەرگوێم کەوتووە [illegible]انی ئەمەندارێتی گشتی [illegible]ی و لاوان و بـــەڕێوەبەرێتی ڕۆشنبیری جـــەماوەر داوایان لە هونەرمەندان کردوە پەیکەرێکیان بۆ بکەن ٠ من لام وایە ئەگەر ئەمە ڕاست بێ و ئـــەو کاربەدەستانە مەبەستێکی وایان بێ، ئـــەتوانن لە ڕێگای بالیۆزخانـــەی عێراقەوە لـــە ڕۆما گـــە پێوەندی بەکەسانی وەك منەوە بکەن بۆ ئـــەم کارە وەك پێشـــان لە ڕێگای ئـــەو بالیۆزخانەوە پۆستەرێکم بە بۆنەی خۆماڵی کردنی نەوتەوە پێشکـەش کرد ٠

لە بارەی چۆنیەتی دروســـت کـــردنی پەیکەرەکەشەوە پرسیارێکم لێ کرد ٠ لە وەڵامدا گوتی :

ڕاستیەکەی دروست کـــردنی پەیکەرەکە کـــاری زۆری دەوێ و من نامەوێ لێرەدا بەقسە زۆری لەسەر برۆم و باسی ئەوە بکەم کە چەندی تێ ئەچێ و مەینەتی چەندە ؟ بـــەلام لە بارەی چۆنیەتی یەوە ئەلێم بـــە شـــێوەی بازنە دروستی ئەکەم ٠ قوترەکەی ٤١سم ئەبێ و هەیکەلەکەی لە برنجە (برۆنز) و هەر چواری بە درێژی لەتەنیشت یەکەوە لە ســـەر چەرم کـــەبس ئەکەین ٠ جـــۆری پەیکەرەکەش (ریلیڤو Rilievo) یەو کە تەواوم کـــرد وەك نموونە ئەیخەمـــە پیشانگاکەوە بۆ ئـــەوەی خەڵك ببینن جا پاشان ئەکەوێتـــە سەر هونەر دۆستان ٠ بەش بە حاڵی خۆم لە توانامدا ئەبێ گەورەی بکەم و ئامادەی هەموو یارمەتی یەکم ٠ لـــەم بارەیەوە ئەمەوێ بلێم ئەتوانرێ ئەم چوار برنجەیە بخرێتە ناو دیوارێکی مەڕمەڕەوە بە بەرزایی ٥/١م×م/١و ئەمەش لە سەر سەکۆیەك و ناوەکانیان بەلاتینی لەسەر برنجەکە بنووسرێت٠

نیتر لەم ڕادەیەدا گفتوگۆکەم لەگەڵ کاك دارا بری یەوەو ، بەهیوای ئـــەوەی بتوانـــین لـــە سلێمانی یەوە کارێك بکەین ئـــەم پەیکەرە گـــەورە بکرێ و بهێنرێتـــەوە بۆ شـــارە خۆشەویستەکەمان و بە یادگاری ئەو چـــوار گـــوڵاڵە سوورە سیس بوەی باخچەی هونـــەری کوردی یەوە لـــە یەکێ لە مـــەیدانەکانی سلێمانیـــدا دایمـــەزرێنین ئیترلێرەوە ماڵاواییم لێ کرد ٠